

Gesignaleerd

1.

Gerard van den Boomen: *De kloeke vrouw, wie zal haar vinden? De wijsheid van Spreuken in haiku's en tanka's*. Skandalon, Vught 2013. 164 blz. €14,00

In het Hebreeuws hangen 'tellen' en 'vertellen' nauw samen, het is één en hetzelfde werkwoord: safar. In onze West-Europese talen is dat al net zo: zählen / erzählen; to count / to recount. Vooral in de bijbelse poëzie luistert dat tellen nauw. In het Nederlands heeft met name Jan Fokkelman ons dat lettergreep voor lettergreep voorgerekend (in Het boek Job in vorm).

Die getalkunst van de Hebreeuwse poëzie vraagt om een getalsmatige weergave. Althans dat is wat Gerard van den Boomen, redacteur van De Volkskrant, hoofdredacteur van De Nieuwe Linie, dichter met vijf bundels op zijn naam, heeft gepresteerd. In 2011 verscheen zijn vertaling van Hooglied en Prediker, getiteld Hartstocht en bedachtzaamheid. Nu voegt hij daar *De kloeke vrouw, wie zal haar vinden?* aan toe, zijn vertaling van *Spreuken*. Ik geef een paar geslaagde voorbeelden met veel alliteratie en assonantie:

God doorgrondt verderf
en hel, hoeveel te meer dus
het hart van mensen. (15,11)

In smeekbeden spreekt
een arme, met barsheden
antwoordt een rijkaard. (18,23)

Een boosaardige
is uit op kwaad, zelfs zijn buur
moet het bezuren.

Zoals gezegd, dit zijn getalsmatige vertalingen. Van den Boomen gebruikt twee klassieke Japanse versvormen: de haiku en de tanka. De haiku is drie-regelig: vijf, zeven en vijf lettergrepen. De tanka is vijfregelig, namelijk de haiku met twee regels van zeven lettergrepen toegevoegd. Nauwelijks te vergelijken met het simpele Nederlandse elfje. Vijfregelig: één lettergreep, twee lettergrepen, drie lettergrepen, vier lettergrepen en ten slotte weer één lettergreep.

De Hebreeuwse poëzie bestaat als regel uit twee parallelle zinnen van elk acht lettergrepen (de korte strofe), soms met een extra regel (de lange strofe). De korte strofen vervat Van den Boomen in haiku's, de lange in tanka's.

Ik passeerde eens
de akker van een luiaard
en zag de wijngaard
van iemand die geen hart had
en geen verstand van zaken.

Overall distels
en netels en de scheidsmuur
lag geheel in puin.

Toen ik dat bekeek
nam ik het goed in me op,
trok er een les uit.

Nog even slapen
en met gevouwen handen
wat liggen dutten?

Dan komt armoede
en nooddrift
overmeestert je. (24,30-34)

Om de som telkens maar weer uit te laten komen, smokkelt de auteur wel eens door bijvoorbeeld wel of juist niet een lidwoord te schrijven, of door al dan niet een voegwoord te gebruiken. Ook is verdeling van de woorden over de regels soms meer een kwestie van tellen dan van betekenis. Maar het merendeel van zijn poëzie kan zo getwitterd of in steen gehouden.

Klaas Touwen